

Glossari

BÉ COMÚ

Com el mateix nom indica, allò que és útil i beneficiós per a tots i totes. No és la suma dels interessos individuals, no es troba com a mitjana estadística ni per confrontació de grups de poder. No es pot confondre amb l'interès coincident, perquè la seva essència és relacional. “El bé comú està representat per l'existència de l'altre” (Petrella). Un dels seus trets essencials és que no produeix damnificats, exclusions, ni “danys col·laterals”.

CIUTADANIA

“Condicció de qui és el seu propi senyor, juntament amb els seus iguals” (Cortina). Les seves bases són la llibertat, la igualtat i la responsabilitat. En temps passats, la ciutadania corresponia a un territori polític (país, nació) delimitat per fronteres. En un món globalitzat i interdependent, la ciutadania, que es construeix en comú, ha de ser global.

DEMOCRÀCIA

Etimològicament, “govern del poble”. Referit als sistemes polítics, es consideren democràtics els que compten amb separació de poders (legislatiu, executiu i judicial), però es pot dir que la democràcia encara no s'ha assolit enlloc. És un procés que, per ser efectiu, es construeix amb la contribució de totes les persones i grups, en llibertat i igualtat. No és un mecanisme d'elecció, ni un conjunt de ritus; és una forma de conviure i organitzar-se que exigeix una ètica democràtica, incompatible amb l'apatia i l'individualisme, la competitivitat i el domini.

DRETS HUMANS

Són els drets fonamentals que les persones tenen pel fet mateix de ser-ho, per la seva pròpia naturalesa i dignitat. No neixen de cap concessió política, però han de ser garantits pels poders públics. Tot i que se'ls poden trobar arrels fondes i llunyanes (Codi d'Hamurabi, el 1690 a. C.), les primeres referències per a la comprensió actual dels DD.HH. són la Declaració de Drets del Bon Poble de Virgínia (EUA, 1776) i la Declaració de Drets de l'Home i del Ciutadà (França, 1789). Tota aquesta tradició cristal·litza en la Declaració Universal dels Drets Humans, proclamada per l'ONU l'any 1948. Els drets –com la llibertat– són indivisibles. “La dignitat humana plena significa no tan sols la llibertat de no ser sotmès a tortures, sinó també la llibertat de no morir de fam” (Boutros Ghali).

FÒRUM

A l'antiga Roma, plaça on es tractaven els assumptes públics. A partir d'aquí, i per extensió, lloc –literal o figurat– en el qual es debaten assumptes d'interès compartit, espai participatiu i democràtic. Internet, el fòrum més conegut actualment, constitueix un espai, no per virtual menys efectiu, de comunicació entre iguals. La ciutat brasilera de Porto Alegre s'ha fet mundialment coneguda perquè va ser la seu del I Fòrum Social Mundial (2001), punt de trobada, espai anual de diàleg i cerca del moviment per una globalització diferent, el lema i el convenciment del qual és que “Un altre món és possible”.

JUSTÍCIA

Situació en la qual cadascú té allò que li correspon. En una concepció de radical igualtat dels éssers humans, a tota persona li correspon l'accés real i efectiu a tot allò que li garanteix una vida digna de ser anomenada humana, en tots els terrenys: béns materials, gaudi dels béns de la humanitat (educació, avenços tecnològics, salut, cultura, oci) i condicions que garanteixin el poder de decidir sobre si mateix i de participar en els assumptes col·lectius.

PARTICIPAR

Ser part d'un tot. Amb respecte a una cosa, alguna cosa que contribueix a constituir-la, i sense la qual aquesta cosa no és completa; això vol dir ningú no sobra i que les exclusions empobreixen el conjunt. Garantir una participació real (lliure i igualitària) exigeix mètodes, vies i aprenentatges.

SOBIRANIA

Qualitat del sobirà, que és “qui exerceix l'autoritat suprema”. A partir de la Revolució Francesa, el sobirà no és el rei, sinó el poble. És a dir, no hi ha poder legítim superior a la ciutadania.